

Motion till riksdagen 2022/23:1500

av **Azadeh Rojhan m.fl. (S)**

Utvecklingsländers makt över sin egen matproduktion och handel

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att stödja småskaliga bönder, särskilt kvinnor och deras demokratiska organisationer och kooperativ, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Hunger är inte en fråga om brist på mat i världen utan en brist på rättvisa. Det finns tillräckligt med mat för att ingen ska behöva gå hungrig. Trots det kan världen stå inför den värsta hungerkatastrofen på 50 år.

Coronapandemins effekter sköljer som svallvågor över jorden och hur svåra följderna blir beror ofta på hur samhällets kapacitet ser ut. Tyvärr ser vi att världen inte verkar kunna nå mål två i Agenda 2030. Det målet handlar om att utrota hunger, att uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt att främja ett hållbart jordbruk. Tvärtom rapporterar FAO att hungern i världen ökar och uppskattar att en av tre i världen inte hade säker och näringsriktig mat under 2020. Siffran har ökat med 320 miljoner på bara ett år. När hungern ökar drabbar det också kvinnorna värst. Som kvinna löper du 27 procent högre risk att hamna i svår livsmedelsotrygghet.

Samtidigt vet vi att 80 procent av världens fattiga bor på landsbygden och att de ofta är sysselsatta inom jordbruket. Det är även här den lokala matproduktionen sker.

Svensk biståndspolitik bör föras på ett sätt så att kooperativa företag och organisationer stärks. Kooperativa organisationer är utmärkta partners i utvecklingssamarbetet då grundidén hos ett kooperativ är att skapa ekonomiskt mervärde för medlemmen och utifrån en demokratisk organisation låta medlemmarna ta ansvar och äga sin egen utveckling. De kooperativa företagen är samhällsbärande i världen genom att de har en utjämnande och stabiliserande samhälls- och marknadsroll. Sveriges egen kooperativa historia ger belägg för detta.

Den kooperativa modellen spelar en särskild betydande roll för småskaliga bönder i låginkomstländer. Majoriteten av världens fattiga är kvinnliga småskaliga bönder och många väljer att organisera sig i kooperativ för att stärka sina möjligheter att förhandla priser för sina varor och få rådgivning, kapital och tekniskt stöd för att stå emot klimatförändringarnas effekter. Vidare kan kooperativen ge tillgång till lager och vidareförädling och produktutveckling som ger fler produkter att sälja på marknaden. Världsbanken menar att tillväxt i jordbruk är upp till fyra gånger så effektivt för att bekämpa fattigdom som tillväxt inom andra sektorer. Den kooperativa modellen är en viktig del i detta.

Dessutom bidrar kooperativ till att allas rätt till mat blir något som fler får uppleva. Här går småskaliga bönders kooperativ i bräschen och särskilt kvinnliga småskaliga bönder gör stora insatser för att det ska finnas mer mat på bordet i områden med störst behov. Sverige bör prioritera rätten till mat i biståndet och lägga ytterligare fokus på jordbruk till småskaliga bönder, särskilt kvinnor och klimatiförebyggande och klimat-anpassade åtgärder såsom agroekologiska metoder.

Historiskt finner man mängder av bevis för att kooperativ samverkan ökat medlemmarnas inkomster, minskat deras risker och stärkt deras roll som medborgare i ett samhälle. Såväl i Sverige som internationellt har Kooperationen stärkt den demokratiska utvecklingen. Det unika med den kooperativa företagsformen är att den är öppen för alla och att varje medlem har en röst. Genom att medlemmarna aktivt påverkar de beslut som tas inom kooperativet bidrar denna verksamhet till en livskraftig demokratisk kultur och ett demokratiskt företagande och det bidrar till den demokratiska utvecklingen av samhället i stort.

Runtom i världen är kooperativa företag och organisationer en naturlig plats för människor att organisera sig för att få ett bättre liv. Dock begränsas människors möjlighet att organisera sig i allt större utsträckning. Ett minskat utrymme för det civila samhället är ett utvecklingshinder i stora delar av världen, och det hindrar kooperativ från att tillgodose sina medlemmars ekonomiska, sociala och demokratiska behov och rättigheter. Vidare ser vi hur miljöförsvare, många av dem småskaliga bönder, förföljs och förtrycks när de försöker att organisera sig och bruka sin mark.

Sverige bör dra lärdom av sin egen kooperativa historia och stötta utvecklingen av kooperativa rörelser, särskilt bondekooperativ, världen över. För ett effektivt bistånd bör ett ökat fokus ligga på att stödja småskaliga kvinnliga bönder och deras organisationer. Sverige bör också sätta hårdare press på partnerländer där lagar och regleringar begränsar Kooperationens och miljöförsvarens möjligheter att verka.

Den nya regeringen har valt att koppla biståndet närmare utrikeshandeln. Här är det viktigt att det inte påverkar de principer som styr bistånd, att det ska utgå från mottagarens rättigheter och väl. Det ska inte vara svenska affärsintressen som styr svenskt bistånd, utan mottagarnas behov och rättigheter; endast då kan handel och bistånd få rätt synergier.

Biståndets utformning måste följa utvecklingen i världen. Idag har vi ett flertal parallella kriser som måste bemötas, ökad fattigdom, hunger och nya konflikter.

Genom att ge länder där ekonomin sviktar och hungern ökar rätt förutsättningar för att öka produktionen av mat i det egna landet bidrar vi även till att stärka den ekonomiska självständigheten i dessa länder.

Förslagen i denna motion ger utvecklingsländerna större makt över deras egen matproduktion och handel.

Azadeh Rojhan (S)

Anna Wallentheim (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S)

Gunilla Carlsson (S)

Isak From (S)

Kalle Olsson (S)

Mathias Tegnér (S)